

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ДРЖАВНО ВЕЋЕ ТУЖИЛАЦА

Број: ДВТ ПС 3/2022

Дана: 21.07.2022. године

БЕОГРАД

САОПШТЕЊЕ

ПОВЕРЕНИКА ЗА САМОСТАЛНОСТ

Дана 12.07.2022.године, канцеларија Државног већа тужилаца примила је поднесак са прилозима Вишег јавног тужилаштва у Београду у којем подноси захтев заштити од недозвољеног утицаја, поводом новинског чланка „ Нова С“ од 11.07.2022.године и новинског чланка у листу Данас од 12.07.2022.године, у којем су изнете неистините тврдње о раду и поступању у појединим предметима Вишег јавног тужилаштва у Београду.

Извршио сам увид у прилог под насловом „Заједно“ апелује: Тужиоци и судије да раде свој посао, а не да ћуте“ у коме ова политичка организација апелује на судије и тужиоце да раде свој посао, дају оцене рада и резултата рада државних органа и појединаца.

У чланку у од 12.07.2022.године у листу „ Данас „, учланку под насловом „Опозиција подржава полицајца, али не позива грађане на окупљање“ се наводе изјаве појединих политичких партија, удружења и политичара, Биљана Стојковић, Мирослав Алексић, Зоран Лутовац, адв.Иван Нинић и др., поводом поступка против Слободана Миленковића пред Вишим јавним тужилашвом у Београду, питање подршке и окупљања грђана.

Пре упуштања у оцену да ли је било недозвољеног утицаја, напомињем да Повереник за самосталност није овлашћен да улази у суштину и да оцењује да ли је у конкретном случају Више јавно тужилаштво у Београду у предмету поступало правилно и законито у складу са одредбама процесног и материјалног кривичног законодавства.

Од значаја за одлуку да ли има или не недозвољеног утицаја, неопходно је цитирати одредбе закона, Мишљења КВЕТ.а (Консултативно веће европских тужилоца) и праксу ЕСЈП.

У чл.8 Закона о јавном информисању и медијима је прописано:” Изабран, постављен, односно именован носилац јавне и политичке функције дужан је да трпи изношење критичких мишљења, која се односе на резултате његовог рада, односно политику коју спроводи, а у вези је са обављањем његове функције без обзира на то да ли се осећа лично повређеним изношењем тих мишљења.”

Јавно тужилаштво као орган јавне власти, јавни тужиоци и заменици као функционери нису изузети од јавне контроле и легитимне критике рада, контроле опште и стручне јавности и уопште друштвеног преиспитивања и коментарисања њиховог рада.

У том смислу, треба указати на документ Консултативног већа европских тужилаца који носи назив Мишљење бр.8 (2013) о односима државних тужилаца и медија, који под тачком 45 афирмише право тужилаца да када су подвргнути нападу путем медија, имају право на исправку спорних информација или на друга правна средства у складу са националним правом. Ипак, у таквим случајевима, као и када се нетачне информације шире о лицима или догађајима који су укључени у поступак у којем поступа дати јавни тужилац, било би пожељно да свако реаговање дође од руководиоца или портпарола јавног тужилаштва.

Висок ниво заштите са уским ограничењима који обележава тумачење слободе изражавањауопште, такође се примењује, како то константно тврди Европски суд, на ситуације када се стављају примедбе *у вези са функционисањем правосуђа*, чак и у контексту судских поступака који су у току. Јавност мора да буде у стању да добија информације о активностима судске и тужилачке власти и полицијских служби преко средстава јавног информисања и из тог разлога новинари морају да буду у стању да слободно извештавајуи коментаришу о функционисању кривичноправног система, на начин подложен само претходно наведеним ограничењима – и ово је један од основних принципа за правосуђе (Препоруке *Рец(2003)13 Принципи који се односе на пружање информација преко средстава јавног информисања у вези са кривичним поступцима, Прилог, Принцип И*).

Средствима јавног информисања је допуштено да користе сензационалистички тон, чак када то није неопходно, да претерују, провоцирају и да привлаче пажњу јавности коришћењем бомбастичних речи или, као што је Европски суд за људска права је у више наврата одлучио-„од новинара не може да се очекује да делује уз потпуну објективност и мора им се дозволити неки степен претеривања или чак провоцирања, укључујући и текст чланака и њихове наслове који садрже изразе осмишљене да привуку пажњу јавности“ (*Axel Springer protiv Nemačke, 2012, stavovi 81,108, SARL Liberation protiv Francuske, stav 76 idr.*).

Међутим, мора се направити разлика између изјава о чињеничном стању и вредносних судова, и како Европски суд понавља – постојање чињеница може да се докаже, док се истинитост вредносних судова не подвргава доказивању.

Имајући у виду правни оквир, препоруке и праксу надлежних међународних и домаћих тела која регулишу или се баве овим питањима, након разматрања списка предмета указујем на потребу поштовања основних постулата владавине права и демократског друштва који уважавају право јавности да буде информисана, као и слободу изражавања и политичког деловања.

Са друге стране сматрам да треба указати на забрану утицаја на било који начин на јавно тужилаштво у вршењу његових уставних и законских овлашћења, те да је непримерено и неприхватљиво циљање личности тужиоца, његовог достојанства и професионалног интегритета када не постоје докази који би указивали на то да је тужилац учинио тачно одређене недостатке или злоупотребе у свом поступању, што се може уочити у досадашњем раду појединих медија.

Имајући претходно наведено у виду, позивам медије да поштујући право на информисаност, слободу изражавања и политичко деловање, не врше непримерени утицај на јавно тужилаштво изношењем непроверених или неутврђених навода којима се, у бити, покушава утицати на јавно тужилаштво у његовом поступању, доводи у питање професионални и морални интегритет носилаца јавнотужилачке функције.

ПОВЕРЕНИК ЗА САМОСТАЛНОСТ

Милан Ткалац